

MEDENÎ USÛL HUKUKU

BASİT YARGILAMA USULÜNÜN UYGULAMA ALANI

HAZIRLAYAN

Av. Şeyma AY

İzmir, 2020

BASİT YARGILAMA USULÜNÜN UYGULAMA ALANI

1- 6100 SAYILI HUKUK MUHAKEMLERİ KANUNUNA GÖRE:

Madde 316: 1.1- Sulh hukuk mahkemelerinin görevine giren dava ve işler.

1.2- Doğrudan dosya üzerinden karar vermek konusunda kanunun mahkemeye takdir hakkı tanıdığı dava ve işler.

1.3- İhtiyati tedbir, ihtiyati haciz, delil tespiti gibi geçici hukuki koruma talepleri ile deniz raporlarının alınması, dispeççi atanması talepleri ve bunlara karşı yapılacak olan itirazlar.

1.4- Her çeşit nafaka davaları ile velayet ve vesayete ilişkin dava ve işler.

1.5- Hizmet ilişkisinden doğan davalar.

1.6- Konkordato ve sermaye şirketleri veya kooperatiflerin uzlaşma suretiyle yeniden yapılandırılmasına ilişkin açılacak davalar.

1.7- Tahkim hükümlerine göre, mahkemenin görev alanına giren dava ve işler.

1.8- Diğer kanunlarda yer alan ve yazılı yargılama usulü dışındaki yargılama usullerinin uygulanacağı belirtilen dava ve işler.

2- 2004 SAYILI İCRA VE İFLAS KANUNUNA GÖRE:

Madde 18' e göre : “(Değişik: 18/2/1965 - 538/11 md.) (Değişik birinci fıkra: 2/7/2012-6352/6 md.) İcra mahkemesine arzedilen hususlar ivedi işlerden sayılır ve bu işlerde basit yargılama usulü uygulanır.” denilmektedir.

3. 2942 SAYILI KAMULAŞTIRMA KANUNUNA GÖRE:

Madde 37' e göre “ Bu Kanundan doğan tüm anlaşmazlıkların adli yargıda çözümlenmesi gerekenleri, taşınmaz malın bulunduğu yer asliye hukuk mahkemelerinde basit yargılama usulü ile görülür.” denilmektedir.

4. 1163 SAYILI KOOPERATİFLER KANUNUNA GÖRE :

Madde 99'a göre “ Bu kanunda düzenlenen hususlardan doğan hukuk davaları, tarafların tacir olup olmadıklarına bakılmaksızın ticari dava sayılır. Bu davalarda basit muhakeme usulü uygulanır.” denilmektedir.

5. 4721 SAYILI TÜRK MEDENİ KANUNUNA GÖRE :

5.1- Madde 138 ' e göre “Evleneceklerden her biri evlendirme memurunun ret kararına karşı mahkemeye başvurabilir. İtiraz, evrak üzerinde incelenip kesin karara bağlanır.

Ancak, mutlak butlan sebeplerinden birinin bulunduğuna ilişkin ret kararlarına karşı açılan davalar, basit yargılama usulüyle görülür.” denilmektedir.

5.2- Koruma amacıyla özgürlüğün kısıtlanması başlıklı Madde 437'e göre “ Hâkim, basit yargılama usulüne göre karar verir.

Gerektiğinde ilgili kişiye adlî yardım sağlanır.

Hâkim, karar verirken ilgili kişiyi dinler.” denilmektedir.

5.3- Madde 1027'e göre 'İlgililerin yazılı rızaları olmadıkça, tapu memuru, tapu sicilindeki yanlışlığı ancak mahkeme kararıyla düzeltebilir.

Düzeltilme, eski tescilin terkin ve yeni bir tescilin yapılması biçiminde de olabilir.

Tapu memuru, basit yazı yanlışlıklarını, Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelik uyarınca re'sen düzeltir." denilmektedir.

6. 6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNUNA GÖRE:

6.1- Madde 267' e göre, 'Şirket sözleşmesinde farklı bir düzenleme bulunmayan durumlarda tasfiye, bu Bölümdeki hükümlere göre yapılır.' denilmektedir.

6.2- Madde 268' 3. bendine göre 'Ortaklarla tasfiye memurları arasında çıkan uyuşmazlıklar, basit yargılama usulüne göre karara bağlanır. Yargılamada tasfiye memurları ve ortaklar dinlenir. Kararın en kısa zamanda verilmesi gerekir. Bu husustaki kararlar kesindir.' denilmektedir.

6.3- Madde 437 5. bendine göre ' Bilgi alma veya inceleme istemleri cevapsız bırakılan, haksız olarak reddedilen, ertelenen ve bu fıkra anlamında bilgi alamayan pay sahibi, reddi izleyen on gün içinde, diğer hâllerde de makul bir süre sonra şirketin merkezinin bulunduğu asliye ticaret mahkemesine başvurabilir. Başvuru basit yargılama usulüne göre incelenir. Mahkeme kararı, bilginin genel kurul dışında verilmesi talimatını ve bunun şeklini de içerebilir. Mahkeme kararı kesindir.' denilmektedir.

6.4- Madde 1278 3. Bendine göre, ' Dispeçin yapılması istemi, olayın müşterek avarya sayılmayacağı ileri sürülerek dispeççi tarafından reddedilirse, dispeçin yapılmasının gerekip gerekmediğine, sigortacı da dâhil olmak üzere, ilgililerden herhangi birinin başvurusu üzerine 1279 uncu maddede yazılı yerdeki mahkemece karar verilir. Mahkeme dosya üzerinde veya sigortacı da dâhil olmak üzere ilgilileri dinleyerek bu hususta karar verir. Bu hâlde basit yargılama usulü uygulanır.' Denilmektedir.

6.5. Madde 1283' e göre '1281 ve 1282 nci madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla, dispeçin onaylanmasında ve itirazların incelenmesinde basit yargılama usulü hükümleri uygulanır.' Denilmektedir.

6.6. Madde 1521' e göre 'Ticaret şirketlerinde, ortakların veya pay sahiplerinin şirketle veya birbirleriyle şirket ortaklığından veya pay sahipliğinden kaynaklanan davalarda veya şirketin yönetim kurulu üyeleri, yöneticileri, müdürleri, tasfiye memurları ya da denetçilerine karşı açılacak davalarda basit yargılama usulü uygulanır.' denilmektedir.

Söz konusu çalışmamızda Basit Yargılama Usulü'nün kullanıldığı ağırlıklı düzenlemeler bulunmakta olup, başka kanunlarda da Basit Yargılama Usulü uygulandığı alanlar düzenlenmiştir.